

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.400/2023/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. szeptember 12.
Az ügy tárgya: sikkasztás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: ...
Első fok: Nyíregyházi Járásbíróság, 34.B.572/2021/75., ítélet, tárgyalás, 2022.szeptember 12.
Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék, 3.Bf.564/2022/6., ítélet, nyilvános ülés, 2023. május 24.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a sikkasztás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Járásbíróság 34.B.572/2021/75. számú és a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.564/2022/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Nyíregyházi Járásbíróság 2022. szeptember 12-én kihirdetett, 34.B.572/2021/75. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] és 3 rendbeli üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], ezért őt – halmazati

büntetésül – 7 év börtön fokozatú szabadságvesztésre, 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt büntetése kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] 2. Az ellentétes irányú fellebbezéseket elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. május 24-én kihirdetett 3.Bf.564/2022/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terhelt terhére megállapított bűncselekmények megnevezéséből az üzletszerű elkövetésre utalást mellőzte, a terhelttel szemben 38.070.000 forintra vagyonelkobzást rendelt el. Egyebekben – a büntetőjogi főkérdéseket illetően – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] II. 1. A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649.§ (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és a b) pont ba) alpontjára történő hivatkozással.

[4] Indokai szerint a terhelt nemzetközi elfogatóparancs alapján külföldön 2015. február 20. napjától 2015. április 23-ig kiadatási letartóztatásban volt, azonban az elfogására is olyan hatósági intézkedés alapján került, amelynek foganatosításakor lényeges eljárási jogai sérültek, így ez – álláspontja szerint – nem alkalmas az elévülés megszakítására.

[5] Kifejtette, hogy az elfogatóparancs kiadásával egyidejűleg intézkedni kellett volna arról, hogy a terhelt érdekében védő járjon el, mert a törvény öt évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés kiszabását rendelte a bűncselekményre, továbbá – éppen az elfogatóparancs kiadásának okára figyelemmel – a terhelt nem volt képes személyesen védekezni. Nem helytálló az a bírósági érvelés, hogy a gyanúsítás közlésének elmaradása miatt nem volt szükséges a védelem, mert a terhelt perui elfogásakor ezt közölték vele. A védő kifogásolta azt is, hogy a becsatolt meghatalmazását a nyomozó hatóság figyelmen kívül hagyta azzal, hogy az okirat elveszett és ezért védence távollevő terhelte nyilvánításakor újabb védőt rendelt ki. A bírósági eljárás során a vádiratnak a védő részére történő megküldéséig a jogszabályoknak megfelelő, a terhelt eljárási érdekeinek lényeges megsértése nélküli eljárási cselekmény foganatosítása nem történt, azaz az ezen időpontig végrehajtott eljárási cselekmények nem alkalmasak az elévülés megszakítására. Az enyhébben minősülő bűncselekmények vonatkozásában a vádiratnak a védő részére történő megküldésekor az elévülés bekövetkezett, csak a súlyosabban minősülő bűncselekmények esetében lett volna helye marasztaló ítélet meghozatalának.

[6] Álláspontja szerint a cselekmény minősítése téves, mivel a sikkasztás törvényi tényállásának második fordulata – sajátjaként rendelkezés – állapítható meg a bizonyítási eljárás eredményeként megállapított tényállásból. Az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytelen jogi minősítés következtetésére jutott.

[7] Hivatkozott arra is, hogy az üzletszerűség, mint a bűncselekmény minősítő körülménye sem állapítható meg a bizonyítási eljárás során lefolytatott tényállásból. Egyrészt a terhelt azzal a cézzel próbálta a lízing tárgyakat visszatartani, hogy ezáltal egy kedvezőbb tárgyalási pozícióba jusson az elmaradt lízingdíjak részletekben történő megfizetése során, másrészt ugyan a gazdasági társaság megvásárlásával a társaságot terhelő lízingszerződések vonatkozásában is kötelezett pozícióba került az új tulajdonos, de a tényállásból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a lízingtárgyak jelentős része fölött tényleges rendelkezési jogot nem tudott gyakorolni, mert nem is lehetett tisztában azok hollétével. Mindebből pedig az következik, hogy nem is törekedhetett rendszeres haszonszerzésre a lízingtárgyak értékesítéséből, mert azok hollétéről nem bírt tudomással, azok az egész tevékenysége során nem is kerültek közvetlen irányítása alá.

[8] Nem vitatta, hogy helye van az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt, illetve bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy ellen elfogatóparancs,

európai elfogatóparancs, illetve nemzetközi elfogatóparancs kiadásának, azonban ilyen esetben – mivel a terhelt, illetve a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy nem képes személyesen védekezni – számára védőt kell kirendelni. Ez arra az esetre is érvényes, ha a bűncselekmény büntetési tétele nem éri el az öt évet. A nyomozó hatóság és a nyomozás felügyeletét ellátó ügyész azonban nem tartotta szükségesnek a kógens eljárási szabályok betartását, amely a kötelező védelemre vonatkozott. A kötelező védelem eseteinek ilyen fokú megsértése lényeges eljárási szabálysértés.

[9] Sérrelmezte, hogy az ügyben eljáró bíróságok a meghatalmazott védőt – akinek ismeretlen körülmények között elveszett a nyomozati iratból a meghatalmazása – figyelmen kívül hagyva védőt rendel ki, amikor 2021 júliusában a terheltet távollévő terheltté nyilvánította.

[10] Álláspontja szerint az, hogy a nyomozó hatóság, illetve a nyomozás felügyeletét ellátó ügyészség nem biztosította a védő igénybevételének jogát és lehetőségét a büntetőeljárás kezdeti szakaszától, lényeges eljárási szabályt sértett, mely abszolút hatályon kívül helyezési ok. Ezen álláspontjának alátámasztására az Alkotmánybíróság 8/2013. (III.1.) AB határozatát hívta fel, mely szerint a büntetőeljárásban a bírósági tárgyaláshoz képest eltérő szerepet játszó nyomozás során a védői jelenlét az egyes eljárási cselekményeknél még a védelem kötelező eseteiben is csak lehetőségként szabályozott. Ez a szabályozási módszer összhangban áll a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága által kiépített követelményrendszerrel is. A Bíróság a tisztességes eljárás követelményének érvényesülését a bírósági szakaszt megelőző nyomozás során is megkívánja.

[11] A védő az elévülés figyelmen kívül hagyása mellett anyagi jogi szabálysértésnek (Btk. 80. § (1) bekezdés, Btk. 92. § (1) bekezdés) látja az időmúlás súlytalan értékelését, valamint azt, hogy a terhelt által kiadatási letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe nem számították be az eljáró bíróságok.

[12] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat változtassa meg, és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

[13] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1589/2023/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[14] Az átirat indokolása szerint valóban eljárási szabálysértés történt a nyomozás során, mert a védőt már a kiadatási letartóztatás foganatba vételekor ki kellett volna rendelni, nem pedig csak a terhelt távollévő terheltté nyilvánításakor. Ugyanakkor a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések miatt nincs helye felülvizsgálatnak, mivel azok relatív eljárási szabálysértést valósítanak meg, amelyek nem tartoznak a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe.

[15] Kifejtette, hogy a büntethetőség elévülése a cselekmény törvényes minősítéséhez igazodó büntetési tétel alapján állapítandó meg. A konkrét ügyben mind az első-, mind a másodfokú ítélet tartalmazza, hogy a terhelt rendszeres haszonszerzés érdekében követte el a bűncselekményeket. Az üzletszerűség fennállását vitató előadás valójában a Be. 650. § (2) bekezdésébe ütközik és a Be. 659. § (1) bekezdésében írtaktól való eltérést célozza, ezért eredményre nem vezethet.

[16] Rámutatott, hogy az irányadó elévülési idő még az enyhébb megítélésű bűncselekmények esetében is nyolc év. A büntethetőség elévülésének idejét a bűncselekmények elkövetésekor hatályos anyagi jogszabály is ezzel azonos tartamban határozta meg. Az egyes, a határidő ismételt elkezdődését eredményező eljárási cselekmények között egyetlen esetben sem telt el nyolc év. A nyomozás tartama alatt megvalósult eljárási cselekményeknek az elévülés félbeszakítására való alkalmatlansága fel sem merül.

[17] Álláspontja szerint a történeti tényállás alapján a bűncselekmények minősítése helyes, a bűnösség köre az elévülés többszöri félbeszakadása miatt nem szűkült, a jogerős ítéletben kiszabott, törvényes szankció felülvizsgálata sem lehetséges.

[18] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

[19] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[20] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételevel, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[21] 2. Az irányadó tényállás lényege a következő:

- A terhelt 2012. július 5. napját megelőzően – pontosabban meg nem határozható időpontban – Megállapodott a cég 1 korábbi ügyvezetőjével, tanú 1-gyel a gazdasági társaságnak tanú 2 külföldi állampolgár által történő megvásárlásáról.

- Tanú 2 valós ügyleti akarattal nem rendelkezett, a terhelt kérésére, 2021. július 5-én a fővárosban anyagi ellenszolgáltatás fejében írta alá az üzletrész adásvételéről szóló szerződést, és vállalta el a cég 1 vezető tisztségviselői posztját.

- Tanú 2 és a terhelt az adásvételi szerződés aláírását megelőzően megállapodott abban, hogy a társaságot a valóságban a terhelt fogja irányítani, az üzletrész adásvételének lebonyolításához szükséges vételárat is a terhelt bocsátotta tanú 2 rendelkezésére. Az adásvételt követően a terhelt egyedül irányította a cég 1-et és kizárólagos rendelkezési jogosultsággal rendelkezett annak tulajdonában, illetve birtokában lévő ingóságok felett.

- Tanú 2 annak érdekében, hogy a cég 1 képviselőjében a vádlott harmadik személyekkel szemben teljes jogkörrel el tudjon járni, 2012. július 30-án általános meghatalmazást adott a terheltnek a cég 1 képviselőjére, melyben a vádlottat teljes és mindenre kiterjedő hatáskörrel ruházta fel.

- Az üzletrész adásvételi szerződés aláírását megelőzően, 2011. és 2012. évben a cég 1 korábbi ügyvezetője tanú 1 a cég 2-vel, a cég 3-mal, a cég 4-gyel, a cég 5-tel, a cég 6-tal, valamint a cég 7-tel nyergesvontatók finanszírozására nyílt végű lízingszerződéseket kötött.

- Az üzletrész adásvételi szerződés aláírását megelőzően a cég 1-nek a lízingcégek felé fennálló lejárt tartozásairól tanú 1 tájékoztatta a terheltet, aki a cég 1 által lízingbe vett nyergesvontatókat átvette tanú 1-től.

- A terhelt elhatározta, hogy úgy tesz szert rendszeres jövedelemre, hogy a cég 1 által lízingelt, a sértett lízingcégek tulajdonát képező, a cég 1 adásvételét követően rábízott nyergesvontatókat eltulajdonítja oly módon, hogy azokat a sértettek tudta és beleegyezése nélkül értékesíti.

- A terhelt a sértett társaságokkal – a cég 1 érdekeire hivatkozással, a nyergesvontatók folyamatos munkavégzésének magyarázatával – egyeztetéseket folytatott annak érdekében, hogy a cég 1 lízingdíjtartozásai és a lízingszerződések sértettek általi felmondása ellenére a nyergesvontatókat a sértett cégek ne vegyék birtokba.

- A terhelt a nyergesvontatókat fokozatosan kivonta a munkavégzésből, utasítást adott a cég 1 alkalmazásában álló fuvarszervezőknek arra, hogy a cég 1 alkalmazásában álló gépkocsivezetők a vádlott által meghatározott telephelyeken hagyják a nyergesvontatókat és azok indítókulcsait a vádlott által meghatározott személyeknek adják át.

- A terhelt ezt követően különböző telephelyekre, illetve ismeretlen helyre szállítva a kamionokat eltulajdonította azokat. Ezt követően a vádlott a nyergesvontatók valós tulajdonosát, azaz a sértetteket a vevők elől – részben a nyergesvontatók egyedi azonosítójeleinek és okmányainak meghamisításával – eltitkolva közreműködött azok értékesítésében.

- A terhelt a cég 1 által lízingbe vett nyergesvontatók közül 29 darabot tulajdonított el 2012. július hónapjától 2012. év végig.

- A terhelt a cég 5 sértett sérelmére – a tulajdonát képező összesen tíz darab MAN TGX 18440 BLS típusú nyergesvontató ismeretlen személyeknek való értékesítésével – 276.000 euro, azaz 77.832.000 forint értékben követett el bűncselekményt, amely – mivel a körözés alapján megtalált kamionok lefoglalása eredményre nem vezetett – nem térült meg.

A terhelt a cég 3 sértett sérelmére – a tulajdonát képező 6 db nyergesvontató ismeretlen személyeknek való értékesítésével – 180.000 euro, azaz 50.760.000 forint értékben követett el bűncselekményt, melyből a forgalmi rendszám 1 nyergesvontató nyomozó hatóság által történő lefoglalásával és a cég 3 sértett részére történő kiadásával 12.690.000 forint megtérült.

- A terhelt a cég 2 sérelmére – a tulajdonát képező hat darab Mercedes Benz Actros 1844 típusú nyergesvontató és 1 darab Iveco típusú tehergépjármű ismeretlen személyeknek történő értékesítésével – 135.000 euro, azaz 38.070.000 forint értékben követett el bűncselekményt, amely nem térült meg.

A terhelt a cég 4 sértett sérelmére – a tulajdonát képező négy darab Mercedes Benz Actros 1844 típusú nyergesvontató ismeretlen személyeknek való értékesítésével – 116.000 euro azaz 32.710.000 forint értékben követett el bűncselekményt, amely nem térült meg.

A terhelt a cég 6 sértett sérelmére a tulajdonát képező 4 darab Mercedes Benz Actros típusú és 2 darab DAF XFT típusú nyergesvontató ismeretlen személyeknek való értékesítésével 174.000 euro, azaz 49.068.000 forint értékben követett el bűncselekményt, mely az eljárás során nem térült meg.

- A terhelt a cég 7 sértett sérelmére – a tulajdonát képező 11 darab nyergesvontató ismeretlen személyeknek való értékesítésével – 407.000 euro, azaz 114.774.000 forint értékben követett el bűncselekményt, melyből a külföldi hatóságok által lefoglalt kettő darab kamion lefoglalásának megszüntetésével a sértett részére történő kiadásával 20.868.000 forint megtérült.

[22] 3. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt – a védő által is felhívott – felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki a bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[23] A védő a felülvizsgálati indítványában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának sérelmére is hivatkozott. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt cselekményének törvénysértő minősítése, vagy a büntető anyagi jog más szabályának megsértésére miatt törvénysértő büntetést szabott ki.

[24] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja két, egymástól jól elkülöníthető okból teszi lehetővé a jogerős ítélet felülvizsgálatát. Ezzel nem hagy kétséget afelől, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben kiszabott büntetés nem önmagában, hanem csak feltételhez kötötten vizsgálható. Az említett törvényhely első fordulata alapján akkor, ha a büntetés törvénysértő volta a cselekmény téves minősítésére, a második fordulata szerint pedig akkor,

ha a büntető anyagi jog más szabályának megsértésére vezethető vissza. Következésképpen téves minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke önmagában felülvizsgálat tárgya nem lehet.

[25] A kiszabott büntetés törvényessége kérdésében azonban csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik.

[26] Utal arra a Kúria, hogy a felülvizsgálatnak a védő által megjelölt két oka egymástól eltér, egyidejűleg nem állhat fenn, egymás mellett nem is értelmezhető, hiszen az első esetben a bűnösség megállapítását vitatja az indítványozó, míg a második esetben a bűnösség megállapítását nem vitatja, hanem a törvénysértő minősítést, vagy más anyagi jogi szabály sérelmét állítva az ennek okán kiszabott törvénysértő büntetést sérelmezi.

[27] Az indítvány elsődleges iránya szerint a terhelt bűnösségének a sikasztás büntetében való megállapítása büntethetőséget megszüntető ok – elévülés – ellenére történt, így az törvénysértő. Kifogásolta a védő, hogy a terhelt a rábízott idegen dolgot – a tényállással ellentétben – nem eltulajdonította, hanem azzal sajátjaként rendelkezett. Másodlagosan a védő az üzletszerűség – mint minősítő körülmény – téves megállapítását sérelmezte, ami a cselekmények törvénysértő minősítéséhez, illetve ebből következően a törvénysértő büntetéshez vezetett. E körben a védő sérelmezte a Btk. 80. § (1) bekezdésében írt, a büntetés kiszabásra vonatkozó anyagi jogi szabályok megsértését, ami az enyhítő és súlyosító körülmények helytelen értékelését jelentette, illetve a terhelt kiadatási letartóztatásban töltött idejének a kiszabott szabadságvesztésbe a Btk. 92. § (1) bekezdése szerinti beszámításának elmaradását.

[28] A védő érvelése nem helytálló.

[29] 4. A felülvizsgálatban a tényálláshoz kötöttség szigorú szabálya érvényesül. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], és a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[30] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Nem vizsgálható az sem, hogy az eljárás bíróságok a bizonyítási eljárást kellő terjedelemben és alaposan folytatták-e le, a bizonyítási eljárás során vétettek-e esetlegesen valamilyen hibát, továbbá az sem, hogy mely bizonyítékokat és milyen okból fogadtak el, illetve, hogy egyes bizonyítékokat helyénvalóan vetettek-e el. A felülvizsgálat során az alapeljárásban megállapított tényállás abban az esetben is irányadó, ha az hiányos, nem kellően felderített, és nem áll mindenben összhangban az iratok tartalmával. A tényállás kiegészítésére, helyesbítésére nincs jogi lehetőség.

[31] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bíróság tényfelderítési kötelezettsége kiterjed minden, a büntetőjogi elbírálás szempontjából lényeges releváns jelenségre. Az ennek eredményeként az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű történések, külvilágban megvalósult események, hanem ún. belső történések, az elkövető tudattartamára – az egyes események megtörténte vagy meg nem történte vonatkozó ismereteire, céljaira – vont következtetés, a terhelt tudatára vonatkozó ténymegállapítások is lehetnek.

[32] E tudattartalom ténybeli megállapítását azonban határozottan el kell különíteni a bíró ítélkezési tevékenységének másik alapvető területétől, a megállapított tények jogi értékelésétől: a büntetőjogi felelősség kérdésében történő döntéstől, a cselekmény

minősítésétől és a büntetés kiszabásától. Míg ugyanis az előbbi esetben a különböző tartalmú bizonyítékok egybevetésére, megszerzésük törvényességének vizsgálatára, valóságtartalmuknak, bizonyító erejüknek a logika szabályai szerinti mérlegelésére, ennek eredményeként tények megállapítására kerül sor, addig a jogi értékelés a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése.

[33] A terhelt bűnösségére vont következtetés jogkérdés, ezáltal a felülvizsgálat tárgya lehet, azonban azt a jogerős ítélet tényállása, ekként az említett tudati tények alapulvételével kell elbírálni.

[34] 5. Az ügy érdemében a Kúria rámutat arra, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság az 567. § (1) bekezdés a)-b) és g) pontjában meghatározott valamely ok törvénytörő megállapítása miatt az eljárást megszüntette. A Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság ügydöntő végzésével az eljárást megszünteti, ha halál, elévülés, kegyelem vagy törvényben meghatározott egyéb okból a vádlott büntethetősége megszűnt. A Btk. 25. § b) pontja szerint a büntethetőséget megszünteti az elévülés.

[35] Az elévülés a büntetőeljárás folytatásának abszolút akadálya, ami az eljárás minden szakaszában vizsgálendő, eljárásjogi következménye pedig az eljárás megszüntetése. Az elévülés fogalma, bekövetkeztének feltételei, konzekvenciája anyagi jogi, és csupán ennek mikénti érvényesítése eljárásjogi kérdés. Ehhez képest, ha a büntethetőség elévülésének bekövetkeztét követően, annak ellenére állapított meg bíróság bűnösséget, illetve annak figyelmen kívül hagyásával hozott ügydöntő határozatot, akkor az a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti anyagi jogi; viszont az elévülés bekövetkeztének törvénytörő megállapítása a 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti eljárásjogi felülvizsgálati okot képez. Valójában mindkettő a büntető anyagi jog szabályának megsértése; a különbségtétel oka, hogy előbbi következményeként büntethetőséget megszüntető ok ellenére ügydöntő határozatot hoztak, míg az utóbbi esetében pedig ilyen ok hiányában nem folytatták le az eljárást. Jelen ügyben az előbbi a felülvizsgálati indítvány oka.

[36] A védő álláspontja szerint tévedtek az eljáró a bíróságok, amikor azt állapították meg, hogy a terhelt – vád szerinti sikkasztási bűncselekménye miatti – büntethetőségének elévülése nem következett be. Az irányadó tényállás szerinti, a különböző sértetteknek 38.070.000, 32.710.000, 49.068.000, 77.832.000, 50.760.000 és 114.774.000 forint kárt okozó sikkasztás, önmagában az elkövetési érték folytán a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja szerint jelentős (ötmillió-egy és ötvenmillió forint között), d) pontja szerint különösen nagy (ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között) értékre elkövetett. Így a sikkasztás – tényállásban is rögzített – Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában írt üzletszerűségére, mint a Btk. 372. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontjában írt minősítő körülményre figyelemmel a Btk. 372. § (5) bekezdés b) pontja, illetve (6) bekezdés b) pontja szerint minősül, és a büntetés 8, illetve 10 évig terjedő szabadságvesztés.

[37] Az üzletszerűség ténybeli alapja az irányadó tényállásban megállapításra került, így annak vitatása a tényállás támadásának tekintendő, amire a felülvizsgálati eljárásban nincs mód. A tényállás a következőket rögzíti: a terhelt elhatározta, hogy úgy tesz szert rendszeres jövedelemre, hogy a cég 1 által lízingelt, a sértett lízingcégek tulajdonát képező, a cég 1 adásvételét követően rábízott nyergesvontatókat eltulajdonítja oly módon, hogy azokat a sértettek tudta és beleegyezése nélkül értékesíti. A cég 2-vel, a cég 3-mal, a cég 4-gyel, a cég 5-tel, a cég 6-tal, valamint a cég 7-tel nyergesvontatók finanszírozására nyílt végű lízingszerződéseket kötött, és a lízingbe vett nyergesvontatók közül 29 darabot tulajdonított el 2012. július hónapjától 2012. év végig.

[38] A Btk. 26. § (1) bekezdés alapján az elévülési idő a jelen ügyben a vádemelés alapját képező bűncselekmény kapcsán 8, illetve 10 év.

[39] A Btk. 28. § (1) bekezdése alapján az elévülést félbeszakítja a büntetőügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen, a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye; a félbeszakítás napján az elévülés ismét elkezdődik. Büntetőeljárási cselekménynek tekinthető mindazon hivatalos megnyilvánulás, amely a Be.-ben kifejezetten szabályozott, illetve elvégzésére a Be. szabályai adnak felhatalmazást, teljesítése a büntetőeljárás érdekében áll. A büntetőügyben eljáró hatóság fogalma különösebb magyarázatot nem igényel. Ehhez képest a büntetőügyben eljáró hatóság általi büntetőeljárási cselekmény egyrészt az, melynek megtételéhez már önmagában – tartalmától függetlenül – joghatást fűz a Be. (nyomozás elrendelése, vádemelés, ítélet meghozatala stb.); másrészt olyan cselekmény, amely valamely konkrét, reálcselekmény foganatosítása (házkutatás, lefoglalás, elfogatóparancs, elfogás, idézés, kiadatás stb.)

[40] A büntethetőség elévülését félbeszakító eljárási cselekmény pedig az, amelynek

- foganatosítója olyan, büntetőügyekben eljáró hatóság, amely éppen az adott büntetőügyben ekként eljár;

- ténybeli alapja azonos az elévülés kérdésének vizsgálatakor eljárás tárgyát képező cselekmény ténybeli alapjával, tehát azonos ténybeli alapú bűncselekmény miatt és nem más, olyan eljárásban foganatosították, melynek az nem tárgya,

- tartalma az elkövető ellen irányul, tehát nem csupán vele kapcsolatos;

- jelentősége érdemi, tehát az eljárás előbbre vitelére alkalmas, nem kizárólag az elévülés félbeszakítását célozza, nem csupán adminisztratív, illetve korábbi megismétlésében kimerülő.

[41] A befejezett bűncselekmények esetén az elévülés kezdő napja a Btk. 27. § a) pontja alapján az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósul.

[42] Jelen ügyben a tényállásban rögzített legkorábbi elkövetési idő 2012. július hónap, így a fentiek értelmében legkorábban 2020. július hónapban következhetett volna be az elévülés.

[43] Az iratokból, illetve az elsőfokú ítéletből kitűnően az elévülést azonban megszakította a terhelttel szemben 2013. december 17-én kibocsátott belföldi elfogató parancs, majd 2014. január 29-én az európai és nemzetközi elfogató parancs kibocsátása.

- 2015. február 20-án a vádlottat külföldön elfogták a kibocsátott nemzetközi elfogató parancs eredményeként.

- Az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztályának 2015. március 11-én kelt tájékoztatása szerint az elévülést az 1/2005. Büntető jogegységi határozat értelmében megszakította a nemzetközi elfogatóparancs kibocsátása és a 2015. március 15-én a külföldi hatóságok felé előterjesztett kiadatási kérelem. A terhelt kiadatása azonban sikertelen volt, a vádlottat a kiadatási letartóztatásból szabadon bocsátották és külföldről feltehetően hamis útlevelemmel egy másik külföldi országba szökött. Az elévülés így 2025. március 15-éig nem következhet be.

- 2016. október 5-én a nyomozás felfüggesztésére került sor, mivel az eljárás a vádlott távollétében nem volt folytatható.

- 2021. július 1-jén a rendőr-főkapitányság a 15000/199/2012.bü. számú határozatával a felfüggesztett nyomozás folytatását rendelte el

- 2021. július 20-án a Nyíregyházi Járási Ügyészség a B.8234/2013/63. számú határozatával a vádlottat távollévő terheltté nyilvánította.

- A Nyíregyházi Járási Ügyészség B.8324/2013/41. szám alatt 2021. október 5-én vádiratot nyújtott be a bírósághoz, mely szintén megszakította az elévülést.

[44] A nyomozás folytatásának elrendelése, a vádemelés és az érdemi bírósági tárgyalások mind az ügy előre vitelét szolgáló eljárási cselekmények, így az elévülés nem következett be. Ekként téves a védőnek az az álláspontja, hogy a kisebb tárgyi súlyú cselekmények elévülése már a vádemelés előtt, illetve a vádirat védő részére történő kézbesítése előtt bekövetkezett. Az elévülést félbeszakító cselekmények között 8 év egyetlen esetben sem telt el. A bírósági eljárásban pedig, ahol az elsőfokú ítélet meghozatalára 2022. szeptember 12-én került sor, ez értelemszerűen fel sem merülhet.

[45] Ennélfogva a büntethetőség elévülése nem képezhetette a vád tárgyává tett sikkasztás miatti büntetőjogi felelősségre vonás akadályát.

[46] 6. A Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző sikkasztást az követi el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik.

[47] A tényállás alapján a terhelt kérésére tanú 2 – bár valós ügyleti akarattal nem rendelkezett – 2021. július 5. napján a fővárosban anyagi ellenszolgáltatás fejében aláírta a cég 1 üzletrészének adásvételéről szóló szerződést, és vállalta el a cég 1 vezető tisztségviselői posztját.

[48] Tanú 2 és a terhelt az adásvételi szerződés aláírását megelőzően megállapodott abban, hogy a társaságot a valóságban a terhelt fogja irányítani, az üzletrész adásvételének lebonyolításához szükséges vételárat is a terhelt bocsátotta tanú 2 rendelkezésére. Az adásvételt követően a terhelt egyedül irányította a cég 1-et. és kizárólagos rendelkezési jogosultsággal rendelkezett annak tulajdonában, illetve birtokában lévő ingóságok – így a cég 1 által lízingelt nyergesvontatók – felett is. A nyergesvontatók a lízingcégek (cég 2, a cég 3, a cég 4, cég 5, a cég 6, valamint a cég 7) tulajdonában voltak. A terhelt a jogszerűen rábízott vagyont jogellenesen és a sértettek vagyoni érdekeinek sérelmével kezelte, amikor azokat – tulajdonosi jogokat gyakorolva – ismertelen személyeknek értékesítette.

[49] Az irányadó tényállás nem tartalmaz olyan tény, körülményt, ami megalapozná, vagy amelyből az következne, hogy a terhelt a nyergesvontatókat jogszerűen értékesíthette.

[50] A védő azon hivatkozása, hogy a terhelt azzal a céllal próbálta a lízingtárgyakat visszatartani, hogy ezáltal egy kedvezőbb tárgyalási pozícióba jusson az elmaradt lízingdíjak részletekben történő megfizetése során, illetve a lízingtárgyak jelentős része fölött tényleges rendelkezési jogot nem tudott gyakorolni, nem is lehetett tisztában azok hollétével, a tényállás megállapításai között nem szerepel. A tényálláson kívüli, vagy ezzel ellentétes megállapítások a tényállás támadásának minősülnek, amire a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, így a helyes minősítés vizsgálata során figyelmen kívül maradnak.

[51] A terhelt cselekménye 3 sértett esetében a Btk. 372. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, 3 sértett esetében a Btk. 372. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének tényállási keretei közé illeszkedik. A fentiekből következik, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a terhelt cselekményeit törvényesen minősítették és a vele szemben kiszabott büntetés is törvényes.

[52] 7. A terhelt cselekményének maradéktalanul helyes minősítésére tekintettel a kiszabott büntetés csak akkor lenne vizsgálható, ha a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak volna ki, így a büntetést a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret figyelmen kívül hagyásával, avagy az irányadó büntetési tételkereten belül ugyan, de a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegésével szabták volna ki [BH 2016.264.II. (Bfv.I.415/2016/7.)]. A törvényes minősítés

mellett a mérlegelési jogkörben, a törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke viszont a felülvizsgálati eljárásban nem támadható [BH 2017.219.II. (Bfv.I.1.502/2016/6.)].

[53] A védőnek mindazon eljárásjogi kifogásai, amelyek a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott taxáción kívül esnek, törvényi akadály folytán nem képezhetik felülvizsgálat tárgyát.

[54] A felülvizsgálat alapját képező eljárási szabálysértés ugyanis olyan, a törvényben megjelölt szabálysértésekre vonatkozik, amelyeknek lényege, hogy a bírói döntést megelőző bizonyítási eljárás törvényessége maradéktalan legyen. A vádat megelőző eljárás szabályossága, illetve annak elvetése nem tartozik ebbe a kimerítően felsorolt körbe. A nyomozati eljárás esetleges hibái vagy hiányosságai miatt felülvizsgálatra nincs törvényes lehetőség. A vádemelést megelőzően történt eljárási szabálysértés fogalmilag soha nem lehet felülvizsgálat tárgya. Ezek relatív eljárási szabálysértések, amelyek nem tartoznak a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt és a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe. Ugyanakkor a vád törvényessége szempontjából annak ténybeli megalapozottsága – bizonyítékokkal kellően alátámasztottsága – közömbös, ez a büntetőper érdemi kérdése.

[55] A védő részvételének a hiánya akkor szolgálhat felülvizsgálat alapjául, ha a bíróság annak ellenére tartotta meg a tárgyalást (nyilvános ülést), hogy azon a védő részvétele kötelező lett volna. Erre azonban a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozott. A rendelkezésre álló adatok szerint az elsőfokú bíróság valamennyi tárgyalásán, továbbá a másodfokú bíróság nyilvános ülésén a védő részt vett. Ezért téves az a hivatkozás, hogy a védő kirendelésének nyomozati szakban történt elmaradása abszolút hatályon kívül helyezési okot valósított meg.

[56] Ekként a védő indítványában a nyomozás során a védő kirendelésének elmaradása felülvizsgálatra alapot nem ad, e felvetés kapcsán a felülvizsgálat kizárt.

[57] A Kúria nem észlelt a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles.

[58] A kiadatási letartóztatás beszámítása ellenben valóban indokolt, ennek tárgyában a másodfokú bíróság – adathiány okán – a Be. 671. § (6) bekezdése szerinti egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatására az elsőfokú bíróságot hívta fel, annak eredményeként a Nyíregyházi Járásbíróság a 20.Bpk.1730/2023/5. számú végzésével a beszámításról rendelkezett.

[59] **IV.** Ekként a védő által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655.§ (2) bekezdésében írt összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

[60] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételtén előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. szeptember 12.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró

